Antti Koskela

20.10.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Kirjallinen asiantuntijalausunto Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
pe 21.10.2021

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hiilirajamekanismista, U 57/2021 vp

- STTK kannattaa hiilitulli- ja hiilirajamekanismia
- Mekanismin yhteensopivuus World Trade Organization WTO:n sääntöjen kanssa tärkeää
- Hiilirajamekanismi on keskeinen osa EU:n Fit for 55- ilmastopaketin tavoitteita
- Vaikutukset sähkön saatavuuteen tulee selvittää

Hiilirajamekanismin (carbon border mechanism) avulla tietyille EU:n ulkopuolelta tuleville tuotteille asetetaan samanlainen maksu, joka kohdistuu EU:ssa valmistettuihin vastaaviin tuotteisiin EU:n päästövähennystavoitteiden toimeenpanon seurauksena.

Mekanismin tarkoituksena on parantaa ilmastoystävällisyyttä torjumalla hiilivuotoa (carbon leak). Hiilivuodolla tarkoitetaan hiili-intensiivisen tuotannon siirtymistä matalamman ilmastosääntelyn kolmansiin valtioihin ja globaalien kasvihuonekaasupäästöjen kasvua sen seurauksena.

Komission aikomuksena on ollut tehdä mekanismista täysin yhteensopiva Maailman kauppajärjestö WTO:n sääntöjen ja muiden EU:n kansainvälisten sitoumusten kanssa. STTK:n mielestä on oleellista, että hiilitullit ovat yhteensopivia WTO:n sitoumusten kanssa.

Vaikka komission kanta on, että kyse on puhtaasti ympäristöpoliittisesta työkalusta, on hiilirajojen vaikutuksena myös eurooppalaisen teollisuuden suojaaminen. Hiilijalanjäljeltään puhtaamman, eurooppalaisen teollisuuden edistäminen onkin suotavaa verrattuna kolmansien maiden vähemmän ilmastosäänneltyyn teollisuuteen. Uudistuksen taloudelliset ja ilmastolliset vaikutukset lienevät positiivisia.

Antti Koskela 20.10.2021

Alkuvaiheessa mekanismi koskisi viittä sektoria. Ne ovat sementti, teräs ja rauta, alumiini, lannoitteet, sähkö. STTK:n mielestä vaikutusalueiden rajaus ja esityksen aikataulu ovat perusteltuja.

Uudistuksen mahdollisia vaikutuksia Venäjältä tuotavaan sähköön on kuitenkin hyvä vielä tarkastella, ottaen huomioon monien EU-maiden riippuvuus venäjältä tuotettavasta fossiilisesta energiasta.

Venäjältä tuotavan sähkön kallistuminen hiilitullin myötä saattaa vaikuttaa negatiivisesti sekä kotitalouksiin että teollisuuden kilpailukykyyn.

STTK katsoo, että hiilirajajärjestelmä (carbon border mechanism) on kannatettava, mutta vaikutukset energiantuontiin ja sähkömarkkinoihin tulee vielä selvittää.

Lisätietoja

Antti Koskela
ekonomisti, elinkeinopolitiikka
044 543 9838
antti.koskela@sttk.fi